

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

Aristotle กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” (social animal) โดยอาศัยอยู่ร่วมกันเป็น หมู่เหล่า มีปฏิสัมพันธ์กันในหมู่มวลสมาชิกซึ่งอาจนับถือศาสนาหรือพูดภาษาเดียวกัน มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีความสามารถสร้างวัฒนธรรมรวมทั้งสามารถสร้างการติดต่อสื่อสารต่อกัน วัฒนธรรมเหล่านี้จำเป็นต้องส่งผ่านไปยังอนุชนรุ่นหลัง ดังนั้น มนุษย์จึงต้องมาอาศัยอยู่ร่วมกันเพื่อรับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของคนในสังคมที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีต จวบจนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีการสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยในการถ่ายทอดวัฒนธรรม จากรุ่นสู่รุ่น วัฒนธรรมจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้ถ้าหากปราศจากการสื่อสารเพราะคนในสังคมใช้การสื่อสารในการส่งผ่านความคิด การกระทำ การตีความหมายสัญลักษณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ การพูดคุยแบบเผชิญหน้า การส่งจดหมาย การพูดคุยทางโทรศัพท์และการสื่อสารมวลชน และการพูดคุยกันทางสื่อเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2549, หน้า 83) การศึกษาด้านสังคมวิทยา ให้ความหมายคำว่า “วัฒนธรรม” ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถถ่ายทอดทางสังคมและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น วิถีชีวิต สัญลักษณ์ ความเชื่อ ความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมของนักมานุษยวิทยาสังคม มุ่งเน้นศึกษากล่าวถึงระบบความรู้ ความเชื่อที่เรียนรู้ได้ รวมถึงวัฒนธรรมทางวัตถุที่เป็นรูปธรรมและที่ไม่ใช่วัตถุที่ถ่ายทอดผ่านการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นอย่างจงใจ ทำให้เกิดการจัดลำดับสูงต่ำของวัฒนธรรม อารยธรรม เช่น จัดลำดับให้วัฒนธรรมตะวันตกสูงส่งกว่าอารยธรรมอื่น เพื่อนำไปสู่การสร้างการยอมรับในความชอบธรรมของลัทธิ ถ้าอาณานิคม เป็นต้น

เทคโนโลยีการสื่อสารถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความรวดเร็วฉับไว ในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์จนกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคมโลกใหม่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารมีผลทำให้ระบบการศึกษาในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุง เป็นส่วนประกอบสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะในกลุ่ม บัณฑิตศึกษาในปัจจุบันทั้งในระดับนานาชาติและในประเทศไทยต่างอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นปัจจัยหลักในกระบวนการเรียนการสอน อาทิ สถาบันการศึกษาทั้งใน และต่างประเทศต่างสนับสนุนให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเข้าไปค้นคว้าหาข้อมูล ความรู้ โหลดข้อมูลการศึกษาและการสมัครเป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมในการแลกเปลี่ยน- เรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้เทคโนโลยีการสื่อสารจะมีผลต่อการเรียนการสอน แล้วยังมีผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร นิสิตได้อาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร ได้รวดเร็วกว่าในอดีตจนกลายเป็นวิถีชีวิตใหม่ในสังคมปัจจุบัน

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2549, หน้า 249) ให้คำนิยาม การศึกษาทางสังคมวิทยาได้ให้คำหมายของ “เทคโนโลยี” ว่าเป็นความรู้และวิธีการในการจัดระเบียบทางสังคม อาทิ การจัดระเบียบในการปกครอง โดยเรียกว่า เทคโนโลยีทางสังคม (social technology) หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนด ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมอีกด้วย

การสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication--CMC) เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มีบทบาท ในสังคม มีการพัฒนาเป็นสื่อ ที่เห็นทั้งภาพที่ชัดเจนและมีเสียงประกอบ อีกทั้งยังสามารถส่งผ่านข้อมูลไปยังบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นเครือข่ายของตนเองได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่ได้รับความนิยมสูง มากในปัจจุบัน คือ การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (internet) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสารขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์จากที่ต่าง ๆ ทั่วโลกไว้ด้วยกัน เป็นระบบ สื่อสารข้อมูลที่มีพัฒนาการที่รวดเร็วกว่าสื่อใด ๆ ในอดีต (ณรงค์ ขำวิจิตร, 2541, หน้า 57)

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนี้เองอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คำนิยาม ในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม สื่ออินเทอร์เน็ตจึงถูกมองว่าเป็นสื่อที่มีทั้งคุณประโยชน์ ที่มากมายและในทางกลับกันอาจนำผลเสียหลายด้านมาสู่การดำเนินชีวิตของคนในสังคม

อารง สุทธาศาสน์ (2527, หน้า 4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม ผลการศึกษาพบว่า การที่บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นมีสาเหตุมาจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร (media exposure) ที่แตกต่างกัน

Klapper (1960, p. 164) ได้ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริโภคสื่อสารมวลชน ผลการศึกษาพบว่า การที่ผู้รับสารบริโภคข่าวสารเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมมีผลทำให้มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงตาม สื่อมวลชนทำให้วัฒนธรรมที่ดี ให้กลายเป็นวัฒนธรรม-มวลชน (mass culture) ประกอบกับการที่ผู้รับสารบริโภคสื่อมวลชนมากย่อมมีผลทำให้ยอมรับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามทิศทางการนำเสนอของสื่อมวลชน (ชาโรณี สุวรรณภานิต, 2542, หน้า 54)

จากผลการศึกษาดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า “ข่าวสาร” (information) โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าว (news) เป็นทรัพยากรของสังคมที่มีคุณค่าในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมให้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง สื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากในปัจจุบันจึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ทัศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของอินเทอร์เน็ตในด้านการศึกษาที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างและเข้าถึงความรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการแสดงบทบาทในการแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างเสรี เป็นการเพิ่มโอกาสให้บุคคลสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองโดยประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น เพราะไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปค้นหาข้อมูลในสถานที่ต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้การติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกหนทางที่หลายคนให้ความสนใจเพราะเพียงนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ก็สามารถติดตามข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลกได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551)

โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2552, หน้า 4) ระบุว่า ประเทศไทยในปัจจุบันมีความเจริญในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มากขึ้น คนไทยสามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตได้มากทั้งคนที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงและในต่างจังหวัด ประชาชนที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้กว้างขวาง ทั้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด และสมุทรปราการ ซึ่งใน 8 จังหวัดนี้มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 6.7 ของพื้นที่ทั้งหมด

ในประเทศไทย โดยมีขนาดพื้นที่ 34,381 ตารางกิโลเมตร และเป็นภูมิภาคที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูงสุดในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น

ด้วยเหตุนี้ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของรัฐบาลจึงมุ่งเน้นพัฒนาจังหวัดในภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์กลางทางการผลิตงานอุตสาหกรรมระดับประเทศขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ทั้งทางด้านสังคม วิถีชีวิต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและพัฒนาให้เป็นพื้นที่ศูนย์รวมหน่วยงานระดับภูมิภาคของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในด้านการศึกษานั้นผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ในการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาระบบการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นนิสิตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำอยู่แล้วและสามารถใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนิสิตเหล่านี้เป็นกลุ่มคนยุคใหม่ที่สนใจใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้าเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาของตนเองมาก

สุกัญญา บุรณเดชาชัย (2552) ระบุว่า การเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการดำเนินชีวิตเพราะบุคคลสามารถนำข้อมูลข่าวจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ทั้งด้านการศึกษา ด้านการงาน สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สำคัญในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ข้อมูลข่าวสาร (information) และข่าว (news) จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิต

Weber (อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2551, หน้า 52) ระบุว่า สังคมประกอบไปด้วยกลุ่มคน สมาคม สถาบัน ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งกันและกัน โดยมีผลประโยชน์เป็นแรงจูงใจ ทำให้คนมารวมกลุ่มกัน เมื่อคนในสังคมมีจำนวนมากขึ้น มีการคิดค้นเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกตอบสนองความต้องการของประชาชน “เทคโนโลยี” จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้เพื่อการจัดระเบียบทางสังคมให้กับผู้รับสาร

สุวิมล อังควานิช (2552) จาก เอกสารประกอบการบรรยายระดับปริญญาคุณวุฒิ-บัณฑิต สาขาสังคมวิทยา ระบุว่า เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปตามกาล รูปแบบการศึกษาจะต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตามเพื่อก้าวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงนั้น

สื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทในการขัดเกลาทักษะสังคมและเป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถเผยแพร่ข่าวได้มาก ในการเผยแพร่ข่าวนั้นผู้ส่งสารได้แฝงซ่อนอุดมการณ์บางประการเพื่อใช้ควบคุมคนในสังคมให้ยอมรับและมีพฤติกรรมเป็นไปตามทิศทางที่ผู้ส่งสารต้องการ

ข้อความข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดจากทฤษฎีด้านการสื่อสาร (communication theory) ของนักคิดจากสำนักคิดทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) ที่มีชื่อว่าทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (technology determinism theory) ซึ่งมีแนวคิดหลักระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมและกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคม (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551, หน้า122)

ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากลุ่มนิสิตระดับบัณฑิตศึกษานี้เพราะเกิดความสงสัยใคร่รู้ว่า ข่าวทางอินเทอร์เน็ตมีส่วนช่วยเพิ่มพูนทักษะในการดำเนินชีวิต ช่วยในการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นชนชั้นนำของสังคมภาคตะวันออกมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยหาคำตอบว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ของผู้รับสารหรือไม่อย่างไร อีกทั้งผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้ใหม่ทางด้านสังคมวิทยา และสื่อสารมวลชนเพื่อให้เข้าใจสังคมสมัยใหม่ในโลกเสมือนจริงที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กันเสมือนกับสังคมจริง ประกอบกับในปัจจุบันผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ภาควิชานิเทศศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่สนใจด้านข่าวที่มาจากเทคโนโลยีการสื่อสาร ในสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทและมีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อพัฒนาทางการสื่อสาร การศึกษาและทางสังคมศาสตร์ในภาคตะวันออก อันเป็นที่มาของการศึกษาคั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มีอิทธิพลต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก
2. เพื่อสร้าง และตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้นของผลของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความรู้ที่ได้จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก
2. ทักษะที่ได้จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก
3. ทักษะที่ได้จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก มุ่งศึกษาเฉพาะนิสิต-นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกที่เปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ต

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกใน 8 จังหวัด ซึ่งตามการแบ่งเขตทางภูมิศาสตร์ คือ ชลบุรี จันทบุรี

นครนายก สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ตราด และสมุทรปราการ ที่มีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่และเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่หลักสูตรปริญญาโท กำหนดให้เรียน 4 ปี และระดับปริญญาเอกกำหนดให้เรียน 5 ปี ดังนั้น เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครอบคลุมทั้งปริญญาโท และปริญญาเอก การวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2553 จำนวน 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีสถานภาพเป็นนิสิต-นักศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยในในภูมิภาคตะวันออก และเป็นช่วงที่นิสิตนักศึกษาช่วงปีที่ 1-2 กำลังศึกษารายวิชา ส่วนนิสิตปีที่ 3-5 กำลังทำวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

3.1 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.1.1 วิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ดังนี้

3.1.1.1 วิธีการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านวัฒนธรรม

3.1.1.2 วิธีการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านสังคม

3.1.1.3 วิธีการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านบันเทิง

3.1.1.4 วิธีการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านบ้านและครอบครัว

3.1.1.5 วิธีการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง

และการดูแลสุขภาพ

3.1.1.6 วิธีการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา

3.2 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.2.1 ความรู้ที่ได้จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ดังนี้

3.2.1.1 ความรู้ด้านการศึกษา

3.2.1.2 ความรู้ด้านเศรษฐกิจ

3.2.1.3 ความรู้ด้านสังคม

3.2.1.4 ความรู้ด้านการเมือง

3.2.1.5 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.2 ทักษะที่ได้จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ดังนี้

3.2.2.1 ทักษะด้านการศึกษา

3.2.2.2 ทักษะด้านเศรษฐกิจ

3.2.2.3 ทักษะด้านสังคม

3.2.2.4 ทักษะด้านการเมือง

3.2.2.5 ทักษะด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.3 ทักษะที่ได้จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ดังนี้

3.2.3.1 ทักษะด้านการศึกษา

3.2.3.2 ทักษะด้านเศรษฐกิจ

3.2.3.3 ทักษะด้านสังคม

3.2.3.4 ทักษะด้านการเมือง

3.2.3.5 ทักษะด้านสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ข่าวจากอินเทอร์เน็ต (news) หมายถึง การรายงานเรื่องราวของเหตุการณ์ สถานการณ์ ข้อเท็จจริง ตลอดจนข้อคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ และมีผลกระทบกับคนส่วนใหญ่ในสังคมโดยผู้สื่อข่าวประจำองค์กร

หรือสำนักข่าวในประเทศไทยและต่างประเทศทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอ
 ผู้ผู้อ่าน เช่น เหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง
 น้ำมันขึ้นราคา การประท้วงคัดค้านกรณีทางสังคม ทั้งนี้ไม่รวมถึงเนื้อหาของการแสดง
 ความคิดเห็นที่ปรากฏในการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ เช่น บทความ บทวิจารณ์ คอลัมน์
 เป็นต้น โดยมุ่งเน้นเนื้อหาสาระของข่าวประเภทต่าง ๆ ใน 5 ประเภท คือ การศึกษา
 เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม

2. ความรู้ (cognitive-knowledge domain) หมายถึง สิ่งแปลกใหม่ ทางการศึกษา
 เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้จากการเปิดรับ
 ข่าวทางอินเทอร์เน็ต

3. ทักษะ (affective domain) หมายถึง ท่าทีของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่เกิดขึ้น
 จากการเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตและมีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งงานวิจัยนี้
 พิจารณาจากความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เกิดขึ้นจากเนื้อหาสาระ
 ของข่าวจากอินเทอร์เน็ตใน 5 ประเภท คือ ด้าน คือ การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
 และสิ่งแวดล้อม

4. ทักษะ (psychomotor-skills domain) หมายถึง ความสามารถที่จะแสดงออก
 ด้านการกระทำ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีผลกระทบ
 ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกเฉียง
 ในงานวิจัยนี้พิจารณาจากการกระทำของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เกิดขึ้นจากเนื้อหา
 สาระของข่าวจากอินเทอร์เน็ตใน 5 ประเภท คือ การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
 และสิ่งแวดล้อม

5. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นนักศึกษา
 ในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยในในภูมิภาคตะวันออกเฉียงที่กำลังศึกษา
 โดยในช่วงปีที่ 1-2 เรียนในรายวิชาและนิสิตปีที่ 3-5 ทำวิทยานิพนธ์และเป็นผู้ที่เคยเปิดรับ
 ข่าวจากอินเทอร์เน็ต

6. มหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกเฉียง หมายถึง มหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งและเปิดสอน
 ระดับบัณฑิตศึกษาใน 8 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียง คือ ชลบุรี จันทบุรี นครนายก สระแก้ว
 ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ตราด และสมุทรปราการ

7. วิธีการดำเนินชีวิต (lifestyle) หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การดำเนินชีวิต การใช้เวลาและการใช้จ่ายในแต่ละวัน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก ตามแนวทางของ Reime (1995, pp. 124-125) ประกอบด้วย

7.1 แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านวัฒนธรรม (cultural orientation) หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

7.2 แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านสังคม (social orientation) หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึง กิจกรรมความสนใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องรอบตัวที่เห็นว่าสำคัญและควรค่าต่อการที่บุคคลจะเข้าไปร่วมทำเพื่อส่วนรวม เช่น เรื่องการเมือง สังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม เป็นต้น

7.3 แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านบันเทิง (entertainment orientation) หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมและการพักผ่อน

7.4 แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เน้นบ้านและครอบครัว (home and family orientation) หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัวและเรื่องส่วนตัว ได้แก่ การใช้เวลาวางอยู่บ้าน ความสนใจต่อสภาพความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว

7.5 แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง และการดูแลสุขภาพ (sport and outdoor orientation) หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับกีฬา การออกกำลังกาย และการดูแลสุขภาพร่างกาย รวมไปถึงการใช้ชีวิตกลางแจ้ง

7.6 แบบแผนการดำเนินชีวิตที่เน้นด้านการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นถึง แนวคิดและกิจกรรมในการใช้ชีวิต ในสถานภาพที่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการเรียนรู้

8. ปัจจัยเชิงสาเหตุ (causal relationship) หมายถึง ตัวแปร หรือ กลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมหรือทั้ง โดยทางตรงและโดยทางอ้อมต่อวิธีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย-ในภาคตะวันออก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานทางด้านสถาบันการศึกษาและองค์กรวิชาชีพสามารถนำเอาผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์อ้างอิง ในแง่มุมการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในภาคตะวันออก
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาสาระของข่าวเพื่อให้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตที่เกิดคุณประโยชน์มากกว่าโทษแก่นิสิตนักศึกษาซึ่งอาจจะขยายผลต่อไปยังบุคคลทั่วไปอีกด้วย
3. ผลการวิจัยเป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยเฉพาะทางด้านข่าวที่ไหลมาจากเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำเอาไปใช้ทำความเข้าใจการดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ที่เรียกว่า “โลกเสมือนจริง” ที่คนในสังคมต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีการสื่อสารอินเทอร์เน็ตเสมือนการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมจริง